

นามนาม ตอนที่ ๑ สามัญศัพท์

๕ การันต์ในอิตถิลิงค์

๔. อุ การันต์ในอิตถิลิงค์แจกอย่าง รชช (เชือก) ดังนี้

วิภัตติ	เอกวจนะ	พหูวจนะ
ปจมา	รชช	รชชโย รชช
ทุตติยา	รชชฺ	รชชโย รชช
ตติยา	รชชฺยา	รชชฺหิ รชชฺภิ (รชชฺหิ รชชฺภิ)
จตุตถิ	รชชฺยา	รชชฺนํ (รชชฺนํ)
ปลฺยจมี	รชชฺยา	รชชฺหิ รชชฺภิ (รชชฺหิ รชชฺภิ)
ฉฏฐิ	รชชฺยา	รชชฺนํ (รชชฺนํ)
สप्तตมี	รชชฺยา รชชฺยํ	รชชฺสุ (รชชฺสุ)
อาลปนํ	รชช	รชชโย รชช

การทำตัว รชช (เชือก) ดังนี้

รชช ศัพท์เดิมคือ รชช อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สิ ปจมาวิภัตติ ฝ่ายเอกวจนะ ลง สิ ลบ สิ เสีย สำเร็จรูปเป็น รชช รชช แปลว่า อ.เชือก ฯ

รชชโย ศัพท์เดิมคือ รชช อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย ปจมาวิภัตติ ฝ่ายพหูวจนะ ลง โย คง โย ไว้ สำเร็จรูปเป็น รชชโย รชชโย แปลว่า อ.เชือก ท. ฯ

รชช อุ ศัพท์เดิมคือ รชช อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย ปจมาวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลง โย ลบ โย เสีย สำเร็จรูปเป็น รชช แปลว่า อ.
เชือก ท. ฯ

รชช อ ศัพท์เดิมคือ รชช อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง อํ ทุตติยาวิภัตติ ฝ่ายเอก
วจนะ ลง อํ คง อํ ไว้ สำเร็จรูปเป็น รชช รชช แปลว่า ซึ่งเชือก, สู้เชือก,
ยังเชือก, ลั่นเชือก, ตลอดเชือก, กะเชือก, เฉพาะเชือก ฯ

รชช โย ศัพท์เดิมคือ รชช อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย ทุตติยาวิภัตติ ฝ่าย
พหูวจนะ ลง โย คง โย ไว้ สำเร็จรูปเป็น รชช โย รชช โย แปลว่า ซึ่งเชือก
ท., สู้เชือก ท., ยังเชือก ท., ลั่นเชือก ท., ตลอดเชือก ท., กะเชือก ท.,
เฉพาะเชือก ท. ฯ

รชช โย ศัพท์เดิมคือ รชช อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย ทุตติยาวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลง โย ลบ โย เสีย สำเร็จรูปเป็น รชช รชช แปลว่า
ซึ่งเชือก ท., สู้เชือก ท., ยังเชือก ท., ลั่นเชือก ท., ตลอดเชือก ท., กะ
เชือก ท., เฉพาะเชือก ท. ฯ

รชช ยา ศัพท์เดิมคือ รชช อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง นา ตติยาวิภัตติ ฝ่าย
เอกวจนะ แปลง นา เป็น ยา สำเร็จรูปเป็น รชช ยา แปลว่า ด้วยเชือก,
โดยเชือก, อันเชือก, ตามเชือก, เพราะเชือก, มีเชือก, ด้วยเชือก, ข้าง
เชือก, ทางเชือก ฯ

รชช หิ ศัพท์เดิมคือ รชช อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง หิ ตติยาวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลง หิ คง หิ ไว้ สำเร็จรูปเป็น รชช หิ รชช หิ แปลว่า
ด้วยเชือก ท., โดยเชือก ท., อันเชือก ท., ตามเชือก ท., เพราะเชือก ท.,
มีเชือก ท., ด้วยเชือก ท., ข้างเชือก ท., ทางเชือก ท. ฯ

รชช ภิ ศัพท์เดิมคือ รชช อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง หิ ตติยาวิภัตติ ฝ่ายพหู
วจนะ ทีฆะ อุ เป็น อุ แปลง หิ เป็น ภิ สำเร็จรูปเป็น รชช ภิ รชช ภิ

แปลว่า ด้วยเชือก ท., โดยเชือก ท., อันเชือก ท., ตามเชือก ท., เพราะเชือก ท., มีเชือก ท., ด้วยเชือก ท., ข้างเชือก ท., ทางเชือก ท. ฯ

รชชฺยา ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง ส จตุตถีวิภัตติ ฝ่ายเอกวจนะ แปลง ส เป็น ยา สำเร็จรูปเป็น รชชฺยา รชชฺยา แปลว่า แก่เชือก, เพื่อเชือก, ต่อเชือก ฯ

รชชฺนํ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง นํ จตุตถีวิภัตติ ฝ่ายพหูวจนะ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลง นํ คง นํ ไว้ สำเร็จรูปเป็น รชชฺนํ รชชฺนํ แปลว่า แก่เชือก ท., เพื่อเชือก ท., ต่อเชือก ท. ฯ

รชชฺยา ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สุมา ปัลลยวิภัตติ ฝ่ายเอกวจนะ แปลง สุมา เป็น ยา สำเร็จรูปเป็น รชชฺยา รชชฺยา แปลว่า แต่เชือก, จากเชือก, กว่าเชือก, เหตุเชือก ฯ

รชชฺหิ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง หิ ปัลลยวิภัตติ ฝ่ายพหูวจนะ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลง หิ คง หิ ไว้ สำเร็จรูปเป็น รชชฺหิ รชชฺหิ แปลว่า แต่เชือก ท., จากเชือก ท., กว่าเชือก ท., เหตุเชือก ท. ฯ

รชชฺภู ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง หิ ตติยาวิภัตติ ฝ่ายพหูวจนะ ทีฆะ อุ เป็น อุ แปลง หิ เป็น ภู สำเร็จรูปเป็น รชชฺภู รชชฺภู แปลว่า แต่เชือก ท., จากเชือก ท., กว่าเชือก ท., เหตุเชือก ท. ฯ

รชชฺยา ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง ส ฉัญฉวีวิภัตติ ฝ่ายเอกวจนะ แปลง ส เป็น ยา สำเร็จรูปเป็น รชชฺยา รชชฺยา แปลว่า แห่งเชือก, ของเชือก, เมื่อเชือก ฯ

รชชฺนํ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง นํ ฉัญฉวีวิภัตติ ฝ่ายพหูวจนะ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลง นํ คง นํ ไว้ สำเร็จรูปเป็น รชชฺนํ รชชฺนํ แปลว่า แห่งเชือก ท., ของเชือก ท., เมื่อเชือก ท. ฯ

รชชฺยา ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สฺมี สัตตมวีวิภัตติ ฝ่าย
เอกวจนะ แปลง สฺมี เป็น ยา สำเร็จรูปเป็น รชชฺยา รชชฺยา แปลว่า ใน
เชือก, ไกล่เชือก, ที่เชือก, ครั้นเชือก, ในเชือก, เนื้อเชือก, บนเชือก, ณ
เชือก ฯ

รชชฺยํ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สฺมี สัตตมวีวิภัตติ ฝ่าย
เอกวจนะ แปลง สฺมี เป็น ยํ สำเร็จรูปเป็น รชชฺยํ รชชฺยํ แปลว่า ในเชือก,
ไกล่เชือก, ที่เชือก, ครั้นเชือก, ในเชือก, เนื้อเชือก, บนเชือก, ณ เชือก ฯ

รชชฺสุ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สฺ สัตตมวีวิภัตติ ฝ่ายพหุ
วจนะ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลง สฺ คง สฺ ไว้ สำเร็จรูปเป็น รชชฺสุ รชชฺสุ แปลว่า
ในเชือก ท., ไกล่เชือก ท., ที่เชือก ท., ครั้นเชือก ท., ในเชือก ท., เนื้อ
เชือก ท., บนเชือก ท., ณ เชือก ท. ฯ

รชชฺ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง สิ อาลปนนะวิภัตติ ฝ่าย
เอกวจนะ ลง สิ ลบ สิ เสีย สำเร็จรูปเป็น รชชฺ รชชฺ แปลว่า แน่ะเชือก,
คู่ออนเชือก, ข้าแต่เชือก ฯ

รชชฺโย ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย อาลปนนะวิภัตติ
ฝ่ายพหุวจนะ ลง โย คง โย ไว้ สำเร็จรูปเป็น รชชฺโย รชชฺโย แปลว่า แน่ะ
เชือก ท., คู่ออนเชือก ท., ข้าเชือก ท. ฯ

รชชฺ ศัพท์เดิมคือ รชชฺ อุ การันต์ในอิตถิลิงค์ ลง โย อาลปนนะวิภัตติ ฝ่าย
พหุวจนะ ทีฆะ อุ เป็น อุ ลง โย ลบ โย เสีย สำเร็จรูปเป็น รชชฺ รชชฺ
แปลว่า แน่ะเชือก ท., คู่ออนเชือก ท., ข้าแต่เชือก ท. ฯ

ศัพท์เหล่านี้แจกเหมือน รชช (เขือก)

อรุ (ทราย)	ยากุ (ข้าวต้ม)	กาสุ (หลุม)
ลาวุ (น้ำเต้า)		
เชนุ (แม่โคนม)	วิชช (สายฟ้า)	

ตัวอย่างการแจก ยากุ (ข้าวต้ม) เหมือน รชช (เขือก) ดังนี้
 อุ การันต์ในอิตถीलึงค์แจกอย่าง ยากุ (ข้าวต้ม) ดังนี้

วิภัตติ	เอกวจนะ	พหุวจนะ
ปจมา	ยากุ	ยากุโย ยากุ
ทุตिया	ยากุ °	ยากุโย ยากุ
ตตिया	ยากุณา	ยากุหิ ยากุภิ
จตุตถी	ยากุยา	ยากุณั
ปญจमी	ยากุยา	ยากุหิ ยากุภิ
ฉฎ्ठी	ยากุยา	ยากุณั
สตตमी	ยากุยา ยากุຍံ	ยากุสุ
อालปนั	ยากุ	ยากุโย ยากุ

จงแต่งประโยคภาษาไทยต่อไปนี้เป็นภาษามคธ

๑. อ.ปลา ท. (มจฉ-ปุง) ในหลุม แห่งทราย ที่ฝั่ง (ตึร) แห่งแม่น้ำ (นที-อิต) ฯ

๒. อ.หม้อ แห่งข้าวต้ม ในเรือน ของหญิงแม่เรือน ผู้เป็นที่ฝั่ง ของญาติ ท. ฯ

๓. อ.ฝูง แห่งแม่โคนม ท. ในนา (เขตต-นปุง) ของหญิง ฯ